



1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 3 april.

2 § Meddelande om debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande

Andre vice talmannen meddelade att debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande skulle äga rum *onsdagen den 15 april kl. 10.00*.

3 § Svar på interpellationerna 2008/09:426 och 431 om VAB-intygen

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Veronica Palm har frågat mig om jag avser att ta initiativ till att avskaffa VAB-intygen till förmån för ett mer effektivt sätt att se till att rätt människor får rätt ersättning i rätt tid. Matilda Ernkrans har frågat mig om jag avser att ta initiativ till att utvärdera om VAB-intyget fyller det syfte som var skälet till att det infördes. Jag har valt att besvara interpellationerna samtidigt.

Tillfällig föräldrapenning ska ge föräldrar ekonomiskt stöd när barn blir sjuka eller när deras ordinarie vårdare blir sjuk och föräldern därför behöver avstå från sitt förvärvsarbete. Regeringen är därför angelägen om att denna förmån ur ett legitimitetsperspektiv inte används felaktigt.

I syfte att hindra ett missbruk av tillfällig föräldrapenning gäller från och med den 1 juli 2008 att en förälder, för rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barn som inte har fyllt tolv år, med intyg eller på annat sätt ska styrka barnets frånvaro från förskola, familjedaghem, fritidshem eller skola där barnet normalt vistas.

Den som vill ha en socialförsäkringsförmån hade i princip redan före den 1 juli 2008 en bevisskyldighet för att han eller hon uppfyller förutsättningarna för att få förmånen.

I samband med genomförandet av den nya bestämmelsen övervägde regeringen även frågan om att låta en förälders arbetsgivare anmäla frånvaro för vård av barn till Försäkringskassan jämfört med att låta föräldern visa intyg från den verksamhet som barnet normalt deltar i. Regeringen analyserade för- och nackdelar som kan förekomma beroende på vilken modell som valdes och fann att den lämpligaste modellen är den som gäller i dag.

Oavsett vilken modell som väljs kan man utgå från att missbruket av den tillfälliga föräldrapenningen minskar. Redan vetskapen om att det införs nya kontroller bör ha en dämpande effekt på missbruket av denna förmån. Självklart kommer regeringen att följa upp de nya reglerna, precis som vi alltid gör när nya bestämmelser genomförs.

Anf. 2 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Jag vill avskaffa VAB-intygen. De har visat sig vara ineffektiva, dyra och krångliga. De innebär ett extra krångel för föräldrarna när det gäller någonting som var ganska enkelt tidigare, att anmäla tillfällig vård av barn via Internet. Nu tvingas man få en extra blankett från Försäkringskassan som man ska fylla i, ta till förskolan och få underskriven. Förskolepersonalen ska ta den till föreståndaren som ska stämpla, skriva under och ta tillbaka den till personalen som ska lägga den i barnets fack – där det förhoppningsvis inte ligger en halv gammal banan kvar bland vantar, mössor, strumpor, extra trosor och annat som ligger i de där lådorna. Sedan ska föräldern ta med den tillbaka och med snigelpost posta den till Försäkringskassan innan man har rätt till sin ersättning.

Ett bevis på att det är krångligt, förutom det som alla vi som har prövat det vet, är att det i dag finns 50 000 intyg hos Försäkringskassan där föräldrar har missat att fylla i själva ansökan. Det finns 70 000 ansökningar där man inte har fyllt i intyget rätt. Det krånglar till det för föräldrar, redan i dag stressade småbarnsföräldrar med snoriga ungar.

Det innebär ett extra krångel för personalen, som tvingas springa fram och tillbaka och fylla i och också ha ett ansvar för föräldrarnas ekonomi. Dessutom drar detta resurser i kommuner som i dag har det tufft ekonomiskt. Jag märker på mina barns förskola i Stockholms kommun att resurserna minskar. Det blir fler barn i varje barngrupp, och dessutom ska personalen då ansvara för att fylla i blanketter till Försäkringskassan. Det drar pengar från barnen, och det är krångligare för förskolepersonalen.

Det är också krångligare för Försäkringskassan. Försäkringskassan själv säger att man behöver 41 miljoner mer varje år för det som man kallar utökat resursbehov för handläggning av VAB-intygen. 10 miljoner per år räknar man med att bara portokostnaden blir när man med vanlig vad man kan kalla bärpost eller snigelpost ska bära ut alla de här VAB-intygen till föräldrarna.

Det innebär ett extra krångel för föräldrarna, för personalen och för Försäkringskassan.

Om man på allvar ville göra någonting åt det fusk som finns med tillfällig föräldrapenning skulle man till exempel kunna göra så som Försäkringskassan säger, nämligen att man låter arbetsgivaren ta ett större ansvar, eller så som vi socialdemokrater föreslog i vår motion för ett år se-

dan, nämligen att göra stickprovskontroller för att kunna vara mer effektiv där fusk faktiskt finns.

VAB-intygen är i dag en kollektiv bestraffning av alla småbarnsföräldrar. De har inte lett till ett minskat uttag, de är krångliga för föräldrarna, de drar resurser från barnen och det är ett slöseri med skattepengar. Detta är ineffektivt, dyrt och krångligt. Och jag måste ställa frågan till statsrådet en gång till: Är det inte dags att ta bort VAB-intygen, så som de ser ut i dag?

Anf. 3 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! Vi ska försöka bringa lite klarhet i det här med VAB-intygen. Jag får börja med att instämma i min socialdemokratiska kollega Veronica Palms anförande. Hon formulerade mycket väl det vi har att debattera här i dag.

Jag skulle vilja ta min utgångspunkt i det som är vardag för kanske inte alla men många i Sverige i dag, nämligen den jobbkris som vi befinner oss i.

Föräldrar med barn är mer närvarande på jobbet nu än vad de någonsin har varit, för många bär på oron: Är det jag som kan bli arbetslös nästa gång? Man vill ta och tar också sitt ansvar även på jobbet mer än någonsin.

Men trots det här hotet blir ungarna ändå sjuka. Det är många sjukdomar man ska gå igenom när man är ett litet barn. Det är vattkoppor, feber och förkylningar. Ja, alla vi som har eller har haft små barn vet hur speciellt vintermånader kan vara. Ungarna blir sjuka oavsett hur omvärlden ser ut omkring oss.

Jag är väldigt glad över att vara en del av den socialdemokrati som har byggt upp våra välfärdsförsäkringar. Jag kommer att försvara dem så långt jag någonsin kan. En del av de här välfärdsförsäkringarna är den rätt man har att vara hemma med sina sjuka barn och kunna få ersättning för det från Försäkringskassan.

Jag var med här i kammaren när vi – nej, inte vi utan den borgerliga majoriteten i den här kammaren – fattade beslutet om att införa VAB-intyg. Jag hörde alla från den borgerliga alliansen prata om hur mycket det fuskades, hur många föräldrar det var som fuskade sig fram för att få sina pengar från välfärdsförsäkringen. Det nämndes siffror på 22 ½ procent. Jag hörde också de som sade att det var ett enkelt intyg med minimal administration, att det var klokt och genomtänkt, väl avvägt och inte onödigt krångligt.

För att ingen ska tvivla vill jag säga att jag är emot fusk i våra välfärdsförsäkringar, för jag vet hur viktiga de är.

Det som den borgerliga majoriteten i kammaren har infört, VAB-intyget, fyller inte sin funktion. Antalet VAB-dagar har inte minskat. Det enda som har hänt är att det kostar mer pengar – 41 miljoner kronor årligen för Försäkringskassan, 10 miljoner kronor enbart i portokostnader. Man har fått en kraftigt ökad administration och byråkrati. Som vi hörde tidigare har man i 50 000 intyg missat att fylla i någon uppgift, och i samband med 70 000 ansökningar har man missat att skicka med intyget.

Det har blivit extra krångligt för föräldrar att få ut sin försäkring, den som man har rätt till när barnen är sjuka. Det har blivit krångligt för personalen i förskolor och skolor som i stället borde få ägna sin tid åt ungar-

na i barngrupperna. Och det har blivit krångligt för Försäkringskassan. Intyget drar pengar från våra ungar.

Jag tycker att det är dags att stoppa den kollektiva bestraffningen av alla föräldrar bara för att komma åt några få som kanske fuskar. Det finns effektivare och träffsäkrare sätt att hantera våra välfärdsförsäkringar. Jag skulle önska att ministern och den borgerliga majoriteten i kammaren kunde ta frågan på allvar och säga att man antingen avskaffar intyget eller åtminstone utvärderar det för att se om det verkligen uppfyller syftet såsom det var tänkt när det infördes.

Anf. 4 LENNART AXELSSON (s):

Fru talman! Jag befinner mig inte längre i en ålder då jag har egna barn som går i skolan. Däremot har jag i snabb takt börjat få barnbarn. Jag är nu uppe i fyra stycken, och jag ser att problemen är precis likadana som när mina egna barn var små. Barn blir sjuka väldigt ofta. Det är närmast ett stadium av normalitet att någon av dem är sjuk. Då vill det till att vi har ett system som fungerar bra när man behöver vara hemma för att ta hand om sina ungar.

Jag är socialdemokrat och kommer alltid att kämpa för socialförsäkringar som gör det möjligt för den som blir sjuk eller arbetslös att kunna försörja sin familj och behålla sitt hus under den period man tillfrisknar eller tills man har hittat ett annat arbete. I och med det inser jag att vi med stor kraft måste bekämpa fusk med försäkringssystemen. Jag tycker dock att den väg som den borgerliga regeringen valt är fullständigt fel, inte bara när det gäller det vi nu diskuterar utan även när det gäller arbetslöshetsförsäkring och sjukförsäkring, det vill säga att införa någon typ av kollektiv bestraffning av människor. Till och med pensionärerna har fått en släng av det på grund av att de inte arbetar; de får i stället betala högre skatt än andra.

Jag fick ett brev från en förskollärare i min hemkommun Nora, och det var egentligen skälet till att jag tyckte att det passade bra att gå upp i denna debatt. I brevet beskriver hon sin verklighet på förskolan. Hon tycker att onödigt tid går åt till den här formen av administration i stället för att använda tiden på ungarna som är i förskolan. Hon skriver att för att klara den extra arbetsuppgiften borde kommunerna åtminstone ges mer resurser eftersom detta pålagts dem uppifrån och pekar på att man får ta en del av de resurser som man tidigare använde till barnen. Vidare skriver hon att relationerna med föräldrarna kan försämrats, eftersom lärarna ses som några som ska kontrollera föräldrarna hellre än att hjälpa deras barn på traven.

När jag frågade min sambo, som arbetar som barnskötare på en fritidsverksamhet där barnen vistas före och efter skolan, hur det fungerar på hennes arbetsplats sade hon att det verkar lite larvigt – hon använde det ordet – att man kräver intyg från alla föräldrar när man i stället borde ge Försäkringskassan mer resurser för att de ska kunna göra ytterligare stickprovskontroller. Det är ju det som egentligen är det viktiga, alltså att vi kommer åt det fåtal människor som fuskar med systemet. Det skulle vi mycket väl kunna göra anser hon, och det gör jag också, genom att öka antalet kontroller i stället för att ge en form av bestraffning till alla föräldrar.

Min fråga till socialförsäkringsministern är: Hade det inte räckt med att ge Försäkringskassan ytterligare resurser för att kunna utöka stickprovskontrollerna i stället för att införa något som man redan efter kort tid ser fungerar dåligt? Det vore en styrka om socialförsäkringsministern kunde säga: Nej, det blev inte så bra. Låt oss pröva något annat.

Prot. 2008/09:99
14 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 5 FINN BENGTSSON (m):

Fru talman! Jag vill tacka för två intressanta interpellationer och också tacka statsrådet för ett mycket uttömmande svar. Precis som statsrådet poängterar tycker jag att vi ska hantera skattebetalarnas pengar på ett klokt sätt, och som statsrådet nämner i slutet av sitt svar kommer regeringen självklart att följa upp de nya reglerna på samma sätt som vi alltid gör när nya bestämmelser införs. Det är naturligtvis den vägen man måste gå.

Jag blev lite förundrad när jag såg de två interpellationerna, för den socialförsäkringspolitiska talespersonen Veronica Palm konstaterar framt att VAB-intygen ska avskaffas eftersom de är ineffektiva. Jag undrar därför: Ställt i relation till vadå? Hur kan Veronica Palm så kategoriskt säga att de är ineffektiva? Vad har hon för tidsserieuppfattning av hur en förändring faktiskt inträffar?

Jag tyckte att den andra interpellanten, Matilda Ernkrans, hade en bättre ingång genom att ställa frågan hur man ska utvärdera VAB-intygen för att se om de fyller sitt syfte när de nu har införts. Det är precis det som statsrådet svarar på, och det är så man måste förhålla sig till förändringar. Man måste följa upp dem efteråt. Därför blir jag väldigt förundrad, fru talman, när Matilda Ernkrans stöder Veronica Palms utfästelser, att allt hon sade var mycket bra, och att intygen skulle avskaffas innan de ens var utvärderade. Frågan är alltså: Hur ska man förhålla sig till skattebetalarnas pengar och till de viktiga socialförsäkringssystem vi måste ha?

När jag hör Veronica Palm drar jag mig till minnes ett välkänt komikerpar, Hans Alfredson och Tage Danielsson, som i sketchen om skattebetalaren Lindeman funderade på hur man skulle förhålla sig till skattebetalning, alltså det som är grunden bland annat för socialförsäkringar. Enligt dem är det tre saker man ska tänka på i samband med självdeklarationen. Det första är att svara på frågan: Hur mycket tjänade ni förra året? Det andra är: Hur mycket har ni kvar? Det tredje är: Skicka in det. Den sortens kontroll av hur man använder skattebetalarnas pengar måste vi ha lämnat bakom oss.

Det är klart att man kan raljera över den typen av ingångar, men när nu Lennart Axelsson säger att Socialdemokraterna kämpar och vill stå upp för socialförsäkringarna vill jag säga att det är något som den samlade borgerligheten på alla sätt vill vidmakthålla och bygga ut. Samtidigt kan man fundera på att Lennart Axelssons partikamrater för bara några veckor sedan i riksdagen ansåg att man i första hand skulle betala en amerikansk bilindustriägare med skattebetalarnas pengar för att bygga bilar som ingen vill köpa. Också det handlar om vad vi har resurser till och hur ansvarsfullt vi ser på Sveriges ekonomi.

Sammantaget kan man säga, fru talman, att det här är en viktig interpellationsdebatt och den belyser egentligen ett tillvägagångssätt som jag utifrån min yrkesverksamhet som forskare kan tycka belyser två olika synsätt. Jag har erfarenhet i politiken av hur Socialdemokraterna ofta

belyser förändringar med att man ska göra konsekvensanalyser, men – hör och häpna – de konsekvensanalyserna ska göras gissningsmässigt innan man inför förändringarna. Våldigt sällan har det ropats på uppföljning av vad faktiska beslut har givit för konsekvenser.

För mig är det självklart att en konsekvensanalys i grund och botten är någonting som alltid måste göras i efterhand för att sedan fundera på vad utfallet blir och vad det hade blivit om man inte hade vidtagit dessa åtgärder. Att spekulera innan man gör en förändring, som Socialdemokraterna brukar ha som strategi när de sitter vid makten, är inte ett bra sätt.

Nu är det intressant att se två förslag från interpellanter med samma frågeställning. Den ena interpellanten, som är socialförsäkringspolitisk talesperson, vill direkt avskaffa VAB-intygen medan den andra interpellanten i stället, något mer förnuftigt, vill fråga ministern hur man avser att utvärdera detta och får då också ett vederbörligt klokt svar av ministern. Jag citerar den sista meningen i ministerns svar: ”Självklart kommer regeringen att följa upp de nya reglerna, precis som vi alltid gör när nya bestämmelser genomförs.” Det är på det sättet man bedriver en ansvarsfull politik och samtidigt tar ansvar för skattebetalarnas pengar.

Anf. 6 HELENA RIVIÈRE (m):

Fru talman! Veronica Palm tycker att VAB-intyget undergräver förtroendet för socialförsäkringarna. Men det är absolut tvärtom. Fusket beräknades till mellan 216 och 650 miljoner kronor. Den administrativa kostnaden är nu 40 miljoner. Beräkningen av fusket skedde på Försäkringskassan med stickprovskontroller. Det var inte så effektivt. Man märkte detta i fuskberäkningen i sjukförsäkringen. Där uppnådde stickprovskontrollerna ett fusktal på ungefär 8 miljarder, men när Försäkringskassan tillämpade även mörkertal och andra metoder som Delegationen mot felaktiga utbetalningar tillämpade kom de upp till ungefär samma tal, nämligen 18–20 miljarder.

Sjukförsäkringens legitimitet är någonting som jag tycker att Veronica Palm borde intressera sig för. Den kräver att missbruk och överutnyttjande förhindras.

Hur krångligt kan det vara? Här får man höra hur det är så vansinnigt krångligt för föräldrarna att fylla i blanketten, krångligt för Försäkringskassan, krångligt för personalen och krångligt för alla. Men Försäkringskassan tillhandahåller blanketterna, och bevisskyldigheten åvilar föräldrarna. De ska fylla i blanketten och skicka in den till Försäkringskassan. Det är facket, inte de som arbetar på förskolan, som gör en stor sak av att intyget skulle ge merarbete för pedagogerna. Förskolan har redan närvarolistor där man markerar om barnen är sjuka eller lediga. Det har förskolan haft sedan tidigare.

Personalens kontrollfunktion är heller ingen stor sak. Tidigare ringde Försäkringskassan och frågade. När Försäkringskassan ringde och frågade kunde man möjligen säga att det var en störning i det pedagogiska arbetet, eftersom lärarna då måste lämna verksamheten och svara i telefon. Att tillhandahålla den här blanketten och att skriva under som förskolan gör är inte så himla krångligt. Det är en enkel blankett att fylla i. De som jobbar på förskolan vet att fusk förekommer. De tycker att detta är jättebra.

Anf. 7 SOLVEIG ZANDER (c):

Fru talman! Det här är en mycket intressant debatt, tycker jag, för den handlar om socialförsäkringssystemets legitimitet. Alla har vi här sagt hur otroligt viktigt det är att vi värnar den legitimiteten, oavsett vilken form av socialförsäkring det är.

Det vi nu diskuterar är vård av sjukt barn, den ersättning som vi får inom föräldraförsäkringen för att kunna hemma när våra barn är sjuka. I Sverige har vi en otroligt generös föräldraförsäkring. Förmånen att kunna få vara hemma och få ersättning när ens barn är sjuka är någonting vi måste värna om, inte minst i dessa EU-debattstider. Jämfört med hur man har det i övriga EU-länder ligger vi otroligt långt framme, och man tittar på avundsjukt på hur vi har det i Sverige. Det betyder att all misstänksamhet och tro att man fuskar måste motarbetas på alla sätt.

Lennart Axelsson sade att man skulle göra stickprovskontroller. Det har man som sagt gjort, precis som Helena Rivière sade. På den tiden jag var avdelningschef på Enköpings lasarett fick jag ganska ofta förfrågningar från Försäkringskassan om att fylla i varför personalen hade varit borta. De hade fått uppgifter som de ville ha kontrollerade. Jag måste erkänna att det inte bara en gång hände att man hade uppgett till mig att man var hemma och vårdade sjukt barn när barnet i själva verket var i barnomsorgen. Det hör till det värsta vi kan vara med om när man misstänker någon på detta sätt. Då gjorde vi det från arbetsgivarens sida också. Det tog dessutom tid, och det var givetvis inte bra för det allmänna klimatet på arbetsplatsen.

När man för ett par tre år sedan började prata om att man skulle lagstifta om den här tydligheten, att man skulle tala om för Försäkringskassan att man var hemma och vårdade sjukt barn, innebar det direkt att föräldrarna började handskas betydligt bättre med det här. Fusket minskade dramatiskt bara vid blotta tanken på att man skulle kontrolleras.

Nu är det så att jag precis som Lennart Axelsson inte har några små barn. Men jag har väldigt mycket kontakt med barnomsorgen. Jag pratade med barnomsorgen hemma i min kommun Enköping. Då var det en ur dagispersonalen som sade: Solveig, det här är inga problem, absolut inga problem! Varför gör man så stor affär av det här? Det gäller att hitta enkla rutiner inom barnomsorgen, och det har vi på mitt dagis. Det här tar ingen tid. Vi fyller i närvaron och skriver under blanketterna. Nej, det är inget problem, Solveig. Det enda vi skulle vilja skicka med dig är att Försäkringskassan när de vill ha in breven skulle kunna betala portot, så att vi slapp göra det från dagis eller skolan. Det vore bättre om Försäkringskassan betalade portot och vi inte behövde göra det.

Nu när ni är så oense om huruvida detta ska avskaffas eller inte och ni från Socialdemokraterna vill hitta andra sätt att kontrollera, när ska ni bli överens om vad ni vill: avskaffa det eller hitta andra kontrollsätt? Vad tycker ni är bäst: kollektiv bestraffning eller kollektiv misstanke? Det är det vi har att välja på.

Anf. 8 GUNNAR AXÉN (m):

Fru talman! Jag tror att det var Lennart Axelsson som påstod att antalet VAB-dagar hade ökat och tog det till intäkt för att intygskravet inte hade gett någon effekt. Jag misstänker att Lennart Axelsson baserar sig

Prot. 2008/09:99

14 april

*Svar på
interpellationer*

på den så kallade granskning som medier gjorde för en tid sedan och som låg till grund för samma påstående.

Men att göra den jämförelsen är ganska missvisande. Det finns ett antal faktorer som man måste ta hänsyn till vid en sådan jämförelse. Jag tycker att det finns anledning till att inte låta det påståendet och vad det tas till intäkt för stå obesvarat, för det blir så lätt en "sanning" om det upprepas tillräckligt många gånger.

För det första ska vi vara medvetna om att frånvarofrekvensen för barn som är yngre är fem gånger så hög som för barn som är äldre. Tittar vi på de barngrupper för vilka föräldrar kan vara lediga för vård av sjukt barn kan vi konstatera att andelen tvååringar, den yngsta åldersgruppen, har ökat med 4,6 procent. Andelen tolvåringar har minskat med 6,7 procent. Dessutom har antalet barn som ingår i åldersgruppen som helhet ökat med 1 procent. Det är alltså 9 000 fler barn än tidigare – jämfört med för ett år sedan – som ingår i den grupp av barn för vilken föräldrar-na kan vara hemma för vård av sjukt barn.

Det är fler yngre barn, och de yngre är fem gånger sjukare än de äldre barnen, medan det är färre äldre barn, och de äldre är mindre sjuka än de yngre barnen. Först när man rensar bort dessa effekter kan man göra en utredning av vilken effekt VAB-intyget har haft. Det är fler yngre barn, som är sjukare, och det är färre äldre barn, som är mindre sjuka. Och det är totalt sett fler barn som ingår i gruppen. Då kan man inte enkelt peka på att antalet VAB-dagar har ökat och ta det till intäkt för att VAB-intyget inte har haft någon effekt.

Dessutom ska man ta hänsyn till ytterligare faktorer. Hade vi fler sys-selsatta i december månad 2009, som undersökningen baserades på, än 2008? Var det fler som hade jobb 2009 än 2008 var det också fler som kunde vara hemma för vård av sjukt barn. Sedan ska man givetvis väga in om det har gått några epidemier under de jämförda perioderna. Först när man rensar bort dessa faktorer kan man börja dra slutsatser om vad intyget om vård av barn har haft för effekt.

Det verkar som om Socialdemokraterna griper efter varje halmstrå i sitt motstånd mot alla åtgärder som vi har föreslagit för att minska stölderna från våra gemensamma välfärdssystem. Socialdemokraterna sade nej till införandet av en bidragsbrottslag. Man sade nej till möjligheten att kräva sjukintyg tidigare än den åttonde sjukskrivningsdagen. Man säger nej till intyg vid vård av sjukt barn.

Jag förstår inte varför Socialdemokraterna är så emot alla åtgärder som är till för att stävja brottslighet och stävja stölderna från våra gemensamma trygghetssystem. Det är för mig en gåta, men eftersom det omfattande fusket eller stölderna från trygghetssystemen uppstod under Socialdemokraternas tid vid makten och man varken nu eller tidigare har velat göra något åt det kan jag inte dra någon annan slutsats än att Socialdemokraterna vill se genom fingrarna med detta och tycker att det är helt okej att man fuskar eller stjälar till sig bidrag som man inte har rätt till.

Anf. 9 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Det finns mycket att bemöta här. För mig handlar intyget vid tillfällig föräldrapenning om två saker.

För det första handlar det om att föräldrar naturligtvis ska ha ersättning för förlorad arbetsinkomst. Man ska vara trygg och säker med att

man får det. Därför tycker jag att det är självklart att om man vill ha skattepengar som ersättning från våra trygghetssystem ska man också visa att man har anledning till det. Det är självklart att det intyget i så fall kommer från den förskola där barnet vistas, eftersom det är barnet som är anledning till att föräldern är hemma och får ersättning i form av skattepengar. Arbetsgivaren kan inte veta att barnet är borta från dagis. Det kan inte vara en bra väg att gå.

Jag blir lite frustrerad när jag hör Socialdemokraterna. Jag vet inte vad ni vill. Det vore väldigt bra om ni talade om här vad ni vill i stället. Jag tycker att detta är självklart. Vill man rekvirera pengar från trygghetssystemen – inbetalade skattepengar från många människor – ska man också visa att man har anledning till det. Så gör vi när det gäller tandvård, sjukgymnastik och med läkarintyg. Varför ska man inte göra det när det gäller tillfällig föräldrapenning? Det handlar om mellan fyra och fem miljoner VAB-dagar till en kostnad av 4 miljarder kronor.

Jag tyckte att Lennart Axelsson sade att detta var larvigt, men jag hoppas att det var fel. Jag tycker inte att det är larvigt att säkerställa 4 miljarder kronor i våra trygghetssystem.

För det andra handlar det om felaktiga utbetalningar. Det fanns en utredning som hette FUT-utredningen, Delegationen mot felaktiga utbetalningar, som Socialdemokraterna tillsatte. Den bestod av myndighetspersoner. Själva Försäkringskassan var representerad i denna delegation och fick med hjälp av Institutet för arbetsmarknadspolitiska utvärderingar räkna ut vad de felaktiga utbetalningarna möjligtvis kunde ha för storlek. Denna delegation, som Socialdemokraterna hade tillsatt, kom tillbaka till oberoende forskning och sade att det kunde röra sig om 20 procent eller 650 miljoner. Det kunde kanske vara 250, 350 eller 750 miljoner, men detta var den siffra man landade på. Jag tycker att detta är massor med pengar!

Socialdemokraterna tillsatte denna delegation 2005. I de direktiv som den socialdemokratiska regeringen skrev då stod det: "Det finns indikationer på att fuskett omfattar stora belopp." Det skriver ni och hänvisar till en rapport 1026 om fusk med tillfällig föräldrapenning som kom 2004. Med anledning av den rapporten och fusk i tandvårdsförsäkringen, med sjukpenning och med aktivitetsstödet tillsatte ni FUT-delegationen. Där fick alla myndigheter vara med och själva räkna ut detta. Försäkringskassan har själv kommit fram till att det kunde röra sig om 650 miljoner kronor. Den utredningen fick denna regering.

Jag hoppas att ni i Socialdemokraterna inte struntar i eller inte litar på vad FUT-delegationen och Försäkringskassan kom fram till. Det handlar om 650 miljoner kronor. Jag tycker att det är självklart att vi vidtar åtgärder för att komma åt felaktiga utbetalningar, både sådana som beror på enskilda människor och sådana som kanske beror på Försäkringskassan. Det är viktigt att man lämnar ett intyg om man vill hämta pengar från skattebetalarnas medel och också visar att man har rätt till det.

Kostnaderna för de nuvarande intygen är enligt regeringens bedömning desamma som de var för stickprovskontrollerna, men skillnaden är enorm när det gäller de mänskliga rättigheterna. Stickproven, efterkontrollen, visste föräldrarna inte om. Detta vet man däremot om. Man går inte bakom ryggen på dem.

Anf. 10 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Det böljar lite fram och tillbaka här. Man får nästan känslan av att de fyra partier som leder det här landet – inte så bra, men ändå – inte riktigt har koll på vem som har gjort vad och vem som lade fram vilken undersökning.

Socialdemokratisk politik är att den som har rätt till en ersättning ska få den. Den som inte har rätt ska inte få den. Därför tillsätter självklart en socialdemokratisk regering en utredning om man misstänker fusk för att kunna se hur man ska kunna stävja eventuellt fusk: Hur utbredd är det och på vilket sätt kan man komma åt det?

Skälet till det är inte att man vill kollektivt bestraffa, undergräva förtroendet eller rycka undan pengar för folk. Syftet med det är att värna försäkringen, att den som har rätt till ersättning för vård av sjukt barn ska få det. Därför tillsattes delegationen, och därför gjorde man utredningen.

Det blir lite konstigt när en moderatledd regering på basis av erfarenheter från en utredning som är tillsatt av en socialdemokratisk regering säger att man ska öka byråkratin och att det är bra borgerlig politik. Vi vet, och det är allmänt känt, att byråkratin för småföretagare har ökat kraftigt sedan man bytte regering i det här landet. Byråkratin för småbarnsföräldrar har också ökat. Det är moderat politik: att öka byråkratin och slösa med skattepengar.

Man slösar med skattepengar såtillvida att man ska skicka pappersintyg fram och tillbaka med snigelpost för att föräldrar ska fylla i dem och bekräfta det de redan har bekräftat. Det är ju inte alla föräldrar som begår fel, utan det är några. Då är det dem man ska komma åt – inte ha en kollektiv bestraffning.

Min enkla kommentar är: Vill man på riktigt komma åt fusk ska man göra om och göra rätt och erkänna att man har gjort fel.

Vi har en regering som ökar byråkratin för både småföretagare och småbarnsföräldrar och som slösar med skatteresurser. Jag tycker inte att det är bra. Det är inte ett sätt att värna de kollektiva försäkringarna.

Gör om, gör rätt och slopa VAB-intygen!

Sedan måste jag säga till Solveig Zander att det är käckt att i riksdagens talarstol prata om egna erfarenheter – ”när jag träffar” och ”jag har” – men det faller lite när Solveig Zander uppenbart ljuger. Det är inte så att förskolorna skickar in några intyg. Det gör föräldrarna! Det är föräldrarna som betalar 6 kronor för att skicka in intygen.

Hela historien faller, Solveig Zander. Det var en fin början, och det kunde ha gått hem som en käck story. Men det föll.

När jag skickar in mina VAB-intyg är det krångligt. Det är inte bara en blankett som man lämnar till förskolan. Den ska fyllas i, den ska stämplas på rektorsexpeditionen och den ska tillbaka. Den ska knölas ned i en gymmapåse och förhoppningsvis hittas innan den har legat med den våta handduken alldeles för länge, och sedan ska den skickas in till Försäkringskassan.

Detta är inte ett sätt att stävja fusk – det ger inte effekt på det. Det undergräver legitimiteten i försäkringen. Det är dyrt, byråkratiskt och krångligt.

Det bästa sättet om man vill värna föräldrars rätt att vara hemma och vårda sjuka barn och att ha en trygghet i det är att hitta ett annat sätt, exempelvis kontrollera hos arbetsgivare eller öka antalet stickprovskon-

troller. Det bästa sättet är inte en kollektiv bestraffning av alla småbarnsföräldrar som har snoriga ungar, för det är vi många som har.

Prot. 2008/09:99
14 april

Anf. 11 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! Som tidigare sades här börjar det lite fram och tillbaka beroende på vem av de borgerliga företrädarna som är uppe i talarstolen. Det kändes ändå skönt när den ansvariga ministern lade till rätta en del av de felaktigheter som har presenterats av hennes kolleger i den borgerliga alliansen.

Det var till exempel det som Veronica Palm var inne på. Det var den socialdemokratiska regeringen som tillsatte en utredning för att titta på felaktiga utbetalningar – för att vi är rädda om legitimiteten i våra välfärdsförsäkringar, för att vi vill ha effektiva och träffsäkra välfärdsförsäkringar, för att vi vill värna föräldrars rätt att vara hemma vid vård av sjuka barn.

Självklart har Socialdemokraterna en oerhört stor omsorg om våra välfärdsförsäkringar. Självklart var det en socialdemokratisk regering som tillsatte den här utredningen för att titta närmare på problemet. Men det är ju sedan problemet kommer in. Det handlar om hur man använder det politiska hantverket. Vad gör man med den information man har fått? Jo, den här borgerliga majoriteten och ansvarig minister i den moderatledda regeringen kom fram till att man löser det här med lite mer byråkrati – ett intyg.

Varje förälder som har fyllt i en blankett från Försäkringskassan där man ansöker om att få ut pengar för vård av sjukt barn vet att man redan där intygar på heder och samvete att de uppgifter man lämnar är riktiga.

Man valde ett politiskt hantverk som jag inte skulle ha valt, att kollektivt bestraffa alla föräldrar för att försöka komma åt de få som fuskar.

Det finns andra sätt. Vi skulle ha gjort annorlunda. Veronica Palm har nämnt en del. Man kunde ha utökat stickprovskontrollerna. Man kunde ha haft mer information och upplysning. Man kunde ha använt arbetsgivaren. Det finns andra sätt.

I stället valde man ett extra intyg, som faktiskt är krångligt. Någon sade här uppe: Hur krångligt kan det vara? Det räcker om man pratar med ett antal föräldrar som har små barn. Ni kan prata med mig, med Veronica och med andra som har små barn, för vi vet hur krångligt det är. Jag kan ta några exempel.

En familj har ett litet barn som är ungefär två tre år, och en dag i veckan är man föräldraledig. Just den dagen i veckan blir sonen eller dottern sjuk. Självklart vill man då inte ta av sina föräldradagar, utan man vill använda tillfällig föräldrapenning för vård av sjukt barn. Det är inga problem – man anmäler det till Försäkringskassan. Man får tillbaka sina papper med snigelposten och får hem papperet som man tar med sig till förskolan. Där säger personalen: Nej, men hjälp! Kan vi verkligen fylla i det här? Barnet skulle ju inte ha varit här i alla fall! Hur blir det här? Vi vill inte vara poliser över föräldraförsäkringen. Då blir det krångligt. Då blir det inte lika lätt att få ut sin försäkring som man har rätt att få ut.

Jag kan ta ett annat exempel. Många föräldrar pusslar. Mamman och pappan eller vardera föräldern kanske tar halva dagen var, och då ska det plötsligt vara två intyg. På förskolan blir man orolig: Men ska jag fylla i

Svar på
interpellationer

två intyg för samma dag? Kan det här verkligen vara rätt? Vi vill inte vara poliser över försäkringen.

Det är det politiska hantverket vi kritiserar. Det finns andra sätt.

Anf. 12 LENNART AXELSSON (s):

Fru talman! Det är en viktig debatt, som många har sagt. När man skrapar lite grann på ytan på de borgerliga debattörerna upptäcker man med all tydlighet att det är en väldig skillnad i vårt sätt att se på socialförsäkringar och på människor.

När ni kollektivt bestraffar människor gör ni det med utgångspunkten att alla människor i grund och botten är presumtiva fuskare. Vi har en helt annan utgångspunkt när vi ser på människor. Vi tror att människor vill gott och vill använda de försäkringar som vi tillsammans betalar för på ett så ansvarsfullt sätt som möjligt. Det är därför som vi är emot det sätt som ni gör det här på.

Ni har sedan ni började er regeringsperiod sänkt skatterna motsvarande kostnaderna för all äldreomsorg i hela landet. Ni har sänkt skatterna motsvarande löneutbetalningarna till varenda en som är anställd i äldreomsorgen. En huvuddel av de pengarna har gått till dem som redan hade det bra.

Sedan har ni gjort det besvärligare för dem som blir arbetslösa genom att försämra den försäkringen. Många upptäcker i dag när arbetslösheten stiger att man har bara hälften kvar av den tidigare lönen när man ska betala alla sina räkningar.

(ANDRE VICE TALMANNEN: Jag vill påminna om att det handlar om VAB.)

Det handlar om VAB. Men VAB är en del av socialförsäkringssystemet, och därför tycker jag att det är rimligt att göra en jämförelse även med andra delar av socialförsäkringssystemet.

Jag hävdar fortfarande att man mycket väl kan slå vakt om socialförsäkringarna och VAB:en inte genom att kollektivt bestraffa alla utan genom riktade insatser och fler kontroller.

Anf. 13 FINN BENGTSSON (m):

Fru talman! Statsrådet har svarat på två interpellationer och angett det som jag tycker att man kan förvänta sig. Dels är det att regeringen har övervägt olika alternativ och landat i någonting för att garantera att rätt personer får rätt bidrag. Så ska det vara. Dels har statsrådet angett att man följer upp sina egna förändringar, precis som det också ska vara.

Jag ska inte tråka ut åhörarna av den här debatten med hur lite Socialdemokraterna över huvud taget har brytt sig om att följa upp sina egna beslut fattade inom socialförsäkrings- och socialområdet under sin tid vid makten, utan de förutsätter att allting är rätt från början. Att sedan ifrågasätta om det fungerar har aldrig varit Socialdemokraternas signum.

Kollektiv bestraffning nämns av interpellanterna och Lennart Axelson, som om detta vore någonting som skulle vara den borgerliga regeringens problem.

Låt mig då säga till framför allt de två yngre interpellanterna att jag själv har tre döttrar som visserligen nu är vuxna och inte längre behöver

vårdas när de är sjuka, men under den tid när jag behövde barnomsorg och hjälp handlade det hela tiden om att möta Socialdemokraternas bristande förståelse för att mina tre flickor behövde helt olika omsorg. Då fanns där ingen flexibilitet. Jag upplevde det som en kollektiv bestraffning av min frihet att välja det jag behövde. Då kan väl inte de intyg som vi just nu har för att återförsäkra en möjlighet att kontrollera de sjukförsäkringssystem som vi vill ska komma till rätt personer vara ett större problem än det problem och den vanmakt som föräldrar i min generation kände när vi inte bjöds något tillfälle att ta hand om våra barn på ett sätt som vi önskade och som man fortfarande önskar.

Fru talman! Jag vill med detta påstå att en sådan här debatt vidgar sig lite grann utanför frågan om VAB. När det anförs att den borgerliga regeringen skulle stå för byråkrati och regelkrångel och använda någon form av kollektiv bestraffning vill jag å det bestämdaste säga att om det är någonting som är vänsterrörens problem är det den ofrihet som man skapar för föräldrarna i alla sammanhang där det gäller att ta hand om sina barn, vare sig de är friska eller sjuka.

Anf. 14 HELENA RIVIÈRE (m):

Fru talman! Veronica Palm vill stävja fusket. Det är jättebra, men jag tycker snarare att hennes medicin för att göra det är att sticka huvudet i sanden. Veronica Palm tycker att det är kontrollerna som undergräver legitimiteten. Det är en lustig inställning. Det finns bara ett sätt att upprätthålla legitimiteten i sjukförsäkringarna, och det är att förhindra missbruk och överutnyttjande.

Om jag inte minns fel från den tid då vi debatterade detta är just VAB en försäkring som man söker elektroniskt. Det skulle vara ett sätt att minska pappershanteringen på Försäkringskassan. Det är bra att det nu blir ett långsammare förfarande med de här blanketterna. Tidigare kom pengarna samma vecka. Man anmälde vård av sjukt barn, och pengar kom omedelbart. Nu kommer de i slutet av månaden. Jag tror att det i sig är ett sätt att upprätthålla laglydigheten. Det är facket som gör stor sak av det skulle vara så mycket merarbete.

Jag uppfattade även att Matilda Ernkrans hade fel. Jag tror inte att barn som är lediga har rätt till tillfällig föräldrapenning.

Anf. 15 SOLVEIG ZANDER (c):

Fru talman! Veronica Palm stod här i talarstolen och tog till brösttoner och sade att jag for med osanning. Då vill jag direkt säga att det gjorde jag verkligen inte. Ibland kommer Försäkringskassan med en generell anmodan till dagis att de ska fylla i detta. Vid de tillfällena får de faktiskt själva betala portot för detta på dagiset när de skickar in det. Det var inte alls något som jag hittade på. Jag tycker att det är viktigt att man använder sig av sina personliga erfarenheter i talarstolen och att man dessutom talar sanning.

Men med alla medel vill vi tillsammans här i kammaren försöka se till att man inte fuskar. Då säger Socialdemokraterna att det sätt som vi i alliansen har valt är fel hantverk. I stället ska man hitta på något annat sätt. Vi har inte hört än vad det sättet ska vara. Det kan inte vara att göra fler stickprovskontroller, eftersom det var verkningslöst.

Det är inte så att vi misstänker alla, utan vi tror tvärtom gott om alla. Därför får alla lämna in detta, och man gör inte några stickprov där man misstänker några. Vi har poliser på våra gator och torg. Det har vi inte för att vi tror att alla som finns ute på gator och torg är brottslingar, utan det är för att värna om de människor som finns där.

Jag frågar igen det jag frågade tidigare: Vad är bäst, en kollektiv bestraffning eller en kollektiv misstanke? Det är ju det som är frågan.

Anf. 16 GUNNAR AXÉN (m):

Fru talman! Låt oss blicka tillbaka i tiden lite. Det var efter flera år av debatt där ledande socialdemokrater försökte förringa eller till och med förneka att det fuskades i våra trygghetssystem och att människor stal från våra välfärdssystem som man tillsatte en utredning. Det är helt korrekt. Den tillsattes av Socialdemokraterna. Den kom fram till att ungefär 20 miljarder kronor, 20 000 miljoner kronor, utbetalas felaktigt varje år från våra trygghetssystem, från våra välfärdssystem.

Men efter att den utredningen hade levererat sin slutsats har Socialdemokraterna inte velat vidta några som helst åtgärder när det gäller dem som stjal pengar från de trygghetssystem som är till för de människor som av någon anledning för tillfället inte kan försörja sig genom eget arbete. Man har sagt nej till bidragsbrottslagen, man har sagt nej till tidigare sjukintyg och man vill ha en återgång till den gamla stickprovskontrollen när det gäller vård av sjukt barn.

Man tar i så man nästan spricker. Man pratar om kollektiv bestraffning. Men snälla socialdemokrater, är det kollektiv bestraffning att kräva sjukintyg från den som har varit sjuk i mer än en vecka? Så är det ju. Har man varit sjuk i mer än en vecka behöver man ha ett läkarintyg på detta. Det är väl ingen kollektiv bestraffning? Det är väl fullt rimligt att om man ska ha ut hundratals, eller kanske till och med tusentals, kronor från våra gemensamma trygghetssystem behöver man styrka rätten till detta på något sätt via ett intyg som visar att man har rätt till den ersättningen?

Anf. 17 JASENKO OMANOVIC (s):

Fru talman! När man lyssnar på Gunnar Axén får man nästan ett intryck av en debatt för och emot EU. Den här debatten handlar inte om för och emot fusk. Den handlar om hur vi bekämpar fusk. Den handlar om vilken väg väljer vi för att bekämpa fusk. Den handlar om legitimiteten men också om människosynen, Gunnar Axén.

Det har talats om kollektiv bestraffning. Det är ju en kollektiv bestraffning. Vi misstänker föräldrar kollektivt, och sedan väljer vi att kollektivt bestraffa dem.

Fru talman! Alliansen har ansvar för Sverige. De har fått möjligheten att styra och fått förtroendet att ansvara för Sverige. Om de hade fått förtroendet att vara Icahandlare och upptäckt att det förekom snatteri i den Icahandel som de ansvarar för hade de valt att visitera varenda kund som kom in på Ica och handlade. Det är den metoden man använder. Man visiterar varenda kund som kommer in för att det är någon som snattar. Det är den människosynen man har. Det är det vi är emot.

Debatten handlar inte om för och emot fusk. Vi är emot fusk. Det har Veronica Palm nyss förklarat väldigt klart och tydligt. Man behöver inte tillägga något där. Det handlar om människosynen.

Vi har reserverat oss på punkt efter punkt här. Gunnar Axén har räknat upp alla våra reservationer, men han glömde faktiskt en, och den gäller räntan. Det gäller försäkringar, bland annat VAB. När man får för mycket utbetalt ska man betala ränta till Försäkringskassan.

Vi har ju velat jämställa individer och myndigheter och inte ha en storebror som ni har i alla era punkter när det gäller sociala försäkringar – absolut alla punkter när det gäller sociala försäkringar! VAB-dagar är bara ett sådant exempel.

Det är det vi är emot. Hade ni varit Icahandlare skulle ni ha gått i konkurs direkt. Jag är faktiskt väldigt orolig över hur ni behandlar våra försäkringar och hur ni behandlar jobbkrisen. Det här landet är inne på samma väg som den Icahandel som jag talade om i min jämförelse. Den hade gått i konkurs med ert styre.

Anf. 18 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Jag är lätt förvånad över intensiteten i interpellationsdebatten just nu. Jag tycker att det är ganska självklart att om jag vill hämta hem pengar för förlorad arbetsförtjänst från våra trygghetssystem där det finns pengar som andra skattebetalare har betalat in borde jag ha en skyldighet att bevisa att jag har rätt till de pengarna. Jag tycker inte att det är konstigt.

Det är min skyldighet som ansvarig minister för våra trygghetssystem som rymmer hundratals miljarder kronor att se till att de pengarna utbetalas på ett rätt och riktigt sätt. Det handlar självklart om att vi ska ha ett intyg för att visa att man har rätt till detta. Ska vi slopa sjukintyget? Ska vi slopa intyget till sjukgymnastik? Ska vi slopa intyget till tandvård? Varför talar ni bara om att slopa intyget till VAB-dagar?

50 procent av alla föräldrar är hemma mellan tre och åtta dagar. Om jag har en rättighet att hämta hem pengar för förlorad arbetsförtjänst om jag har varit hemma är det väl också en skyldighet för mig att visa att mitt barn faktiskt inte har varit i skolan eller på dagis! Jag tycker att det är väldigt självklart. Det är inte för mycket begärt. Det handlar om rättigheter; det handlar om skyldigheter.

Stickprovundersökningar och stickprovskontroller förordar Socialdemokraterna. Men det är precis det som har förekommit, och regeringens bedömning är att det kostade minst lika mycket som administrationen gör i dag. Vad som är rättsosäkert för föräldrarna då är att ingen vet när man ringer till din arbetsplats eller till dagis och bakom din rygg frågar om ditt barn var i skolan eller om du var på jobbet i går. Det var så det gick till. Vid stickprovskontroller i efterhand hade föräldrarna ingen insyn när telefonsamtalet kom från Försäkringskassan. Detta är öppet och tydligt, och här har man helt andra möjligheter.

Jag tycker att det är mer rättssäkert när alla föräldrar får lämna ett intyg än att Försäkringskassan bakvägen ska göra stickprovskontroller och ringa bakom min rygg och fråga hur det står till.

4 miljarder kronor. Så mycket kostar den tillfälliga föräldrapenningen. Det handlar om mellan fyra och fem miljoner dagar. Jag tycker att det är många dagar; jag tycker att det är mycket pengar. Som ansvarig minister kommer jag att fortsätta att göra allt för att rätt ersättning ska betalas ut till rätt person. Vi ser tack och lov att det sker också i dag, och till

den allra största delen i rätt tid också, mellan fyra och sex veckor, och där kan vi bli ännu bättre.

Det inte förvånansvärt att Socialdemokraterna tycker att intygen ska komma från arbetsgivarna. Men återigen, hur ska arbetsgivaren veta att barnet är borta från dagis? Det är inte att föräldern är borta från jobbet som är anledning till den tillfälliga föräldrapengen begärs ut, utan det handlar om att barnet ska vara borta från dagis eller skola. Därför är det väl självklart!

Om Veronica Palm tycker illa vara att vi är ute på dagis och skolor och hör oss för om denna sak vill jag säga att jag tycker att det är vår skyldighet när vi är ute på besök. Jag har också varit på väldigt många förskolor och frågat om just detta. Jag har också fått instämmande i att det inte är svårt utan att det handlar om rutin för väldigt många.

Till slut vill jag säga till Lennart Axelsson som inte kan hålla sig till ämnet här i dag och som talar om sänkt skatt: Ja, jag är stolt över det. Det har gått till låginkomsttagare och till dem som har medelinkomst. Det konstiga är att Lennart Axelsson går i opposition med sig själv. Ni har från Socialdemokraternas sida sagt ja till alliansregeringens skattesänkning på arbetsinkomster för 50 miljarder kronor.

Anf. 19 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Vi är överens om att vi inte tycker att man ska överutnyttja de gemensamma försäkringarna. Det är bra. Det vi inte är överens om är vad som är det bästa sättet att stävja fusk och missbruk i tillfällig föräldraförsäkring.

Jag tror exempelvis att ökade stickprovskontroller skulle kunna vara ett sätt. Jag tror att arbetsgivaren skulle kunna vara bra på att intyga, för det är jag som vuxen som avstår lön för att vara hemma och får en ersättning från Försäkringskassan i stället. Det är lönen jag avstår. Det skulle kunna vara ett sätt. Men det viktigaste är det som vi socialdemokrater säger, nämligen att vi inte tycker att VAB-intygen och det sätt som man kollektivt och rakt över bestraffar alla småbarnsföräldrar och kallar oss för potentiella fuskare är bra. Det är *inte* ett bra sätt att stävja fusk. Det är inte ett bra sätt att värna försäkringen, och det är inte ett bra sätt att underlätta livet för några av de medborgare i det här landet som har det ganska tufft ändå. De ska få livet att gå ihop med ungar, dagis, skola och buss, och det är tufft med pengar och så vaknar barnen snoriga på morgonen. Det är ändå ganska svårt att få livet att gå ihop, och att kollektivt bestraffa och misstänkliggöra hela den gruppen är inte bra politik. Så avskaffa VAB-intyget, och se till att hitta andra, bättre vägar. Bättre vägar har ju föreslagits i utredningar också.

VAB-intyget är krångligt för föräldrar, för personal och för Försäkringskassan. Det är dyrt – 50 miljarder extra årligen bara hos Försäkringskassan. Det slår mot barnen. De får än mer stressade föräldrar. Resurser dras från förskola och skola för att göra administrativ myndighetsutövning, och barnen får ett eget ansvar för föräldrarnas ekonomi.

Jag vill värna föräldraförsäkringen. Jag vill stävja fusk och missbruk i försäkringen, och jag vill underlätta livet för redan stressade småbarnsföräldrar. Så sluta jaga småbarnsföräldrar, och avskaffa intyget!

Anf. 20 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! I svaret som statsrådet gav när det gäller de här interpellationerna säger statsrådet att man självklart ska följa upp de nya reglerna. Jag får inte riktigt känslan att man uppriktigt tycker och känner så i den här debatten. Först och främst har vi inte fått något svar på hur det går när ni följer upp de här reglerna. Vad tycker man nu då? Har det verkligen gett den effekt som man hade tänkt sig att det skulle ge? Jag undrar också när föräldrar med snoriga ungar blev det största problemet.

Det vi redan vet är att antalet uttagna VAB-dagar inte har minskat efter det att VAB-intyget infördes. Det har legat relativt konstant under många år. Det har mediernas granskning visat men också riksdagens utredningstjänst, om nu de är mer betrodda.

Nej, det här handlar om människosyn och värderingar. Ni bygger ett Sverige och ett samhälle som har en negativ människosyn. Ni bygger detta på att föräldrar är fuskare. Ministern uttryckte det själv genom att säga att hon inte tror på stickprovskontroller, för då ringer man bakom ryggen på mig som förälder och det kan ju vara otäckt och så. Men det bygger ju på att du har en människosyn som talar om att föräldrar är fuskare. Jag tycker tvärtom. Jag har en positiv människosyn. Jag vet och är övertygad om att de allra flesta föräldrar vill och kan göra rätt för sig och också gör det. Det handlar om att stävja fusket som några få ägnar sig åt.

Anf. 21 JASENKO OMANOVIC (s):

Fru talman! I den motion av Fredrik Reinfeldt med flera som väcktes 2005/06 står det att ett sätt att minska möjligheten till bedrägeri som de överväger är att låta arbetsgivare i stället för föräldrar anmäla VAB-dagar till Försäkringskassan.

Det här var inför valet. Man berättade att man skulle bekämpa utanförskap. Man skulle göra allt möjligt. Men vad händer nu? Nu har det kommit fram en människosyn som innebär att alla föräldrar är misstänkta fuskare. Hos alliansen är alla föräldrar misstänkta snabbare i Icahandeln. Det är där som problemet ligger. Grundproblemet är den människosyn ni har. Grundproblemet är att varenda förälder som har rätt till en försäkring görs till en potentiell missbrukare. Det här är vad vi måste komma ifrån.

Vi ställer upp för att bevara legitimiteten i försäkringen och bekämpa fusket med en mycket bättre människosyn än vad ni står för.

Anf. 22 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Socialdemokraternas lösning på att säkerställa legitimiteten i tillfälliga föräldrapenningen handlar om att arbetsgivaren ska rapportera till Försäkringskassan om föräldern har varit borta. Men hur arbetsgivaren ska veta att barnet är borta från dagis är för mig oförklarligt.

Fler stickprovskontroller föreslår Socialdemokraterna. Att fortsätta att gå bakom ryggen på människor och lämna dem i rättsosäkerhet är anmärkningsvärt. Lösningen på problemet med tillfällig föräldrapenning – om man tycker att det är ett problem – handlar om arbetsgivare och stickprovskontroller. Stickprovskontrollerna kostar mer än VAB-intygen. Det är inte jag som talar om föräldrar som fuskare, potentiella missbrukare, eller som misstänkliggör dem. För mig är det självklart att om jag

ska få pengar i ett trygghetssystem som kommer från andra skattebetalare ska jag också visa ett intyg på att jag har rätt att få dem. Jag tycker att det är självklart. Annars kan vi slopa deklARATION, läkarintyg och alla andra intyg också. Varför föräldrar ska undantas från att visa att de har rätt till ersättning förstår inte jag.

Låt oss jämföra november 2008 med november året innan. Då hade antalet VAB-dagar sjunkit med 20 procent. Jag slår mig inte för bröstet och hävdar att det är VAB-intyget som är anledningen. Det handlar om barnkullarnas storlek, sysselsättning och mycket annat. Vi kommer att utvärdera detta. Det sade jag tydligt i mitt inledande svar. Försäkringskassan har detta till uppgift.

Min skyldighet är fortfarande att se till att de som ska hämta hem pengar från våra trygghetssystem också ska visa att de har rätt till dem. Jag tror att alla skattebetalare ställer krav på mig att åstadkomma detta. Om man ska hämta hem pengar från trygghetssystemen ska man också visa att man har rätt till dem.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2008/09:FPM104 Direktiv om årsbokslut för mikroföretag
KOM(2009)83 till civilutskottet

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2008/09:181 till skatteutskottet

Motion
2008/09:MJ20 till miljö- och jordbruksutskottet

6 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Justitieutskottets betänkanden 2008/09:JuU16 och JuU20
Utrikesutskottets betänkande 2008/09:UU15

Anmälades och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 2008/09:158 Från erkännande till egenmakt –
regeringens strategi för de nationella minoriteterna

2008/09:K4 av Mikael Johansson m.fl. (mp)

2008/09:K5 av Berit Andnor m.fl. (s)

2008/09:K6 av Sinikka Bohlin och Raimo Pärssinen (s)

2008/09:K7 av Marianne Berg m.fl. (v)

med anledning av prop. 2008/09:163 En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi

2008/09:N15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp)

2008/09:N16 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp)

2008/09:N17 av Helena Leander m.fl. (mp)

2008/09:N18 av Christer Engelhardt (s)

med anledning av prop. 2008/09:165 En långsiktigt hållbar organisation för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans

2008/09:Ju21 av Sinikka Bohlin m.fl. (s)

2008/09:Ju22 av Berit Andnor m.fl. (s)

2008/09:Ju23 av Christer Engelhardt (s)

2008/09:Ju24 av Thomas Bodström m.fl. (s, v, mp)

Utrikesutskottets betänkande

2008/09:UU13 Globalisering

Konstitutionsutskottets betänkande

2008/09:KU19 Kommittéberättelse 2009

Justitieutskottets betänkande

2008/09:JuU22 Polisfrågor

Kulturutskottets betänkande

2008/09:KrU7 Folkbildning och friluftsliv

Finansutskottets betänkanden

2008/09:FiU23 Riksbankens förvaltning 2008

2008/09:FiU39 Utvidgning av uppdrag för Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB (publ)

EU-dokument

KOM(2009)147 Vitbok Anpassning till klimatförändring: en europeisk handlingsram

8 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 9 april

2008/09:454 Sekretessproblem vid bekämpningen av skattefusk
av *Bosse Ringholm* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:455 Finanspolitiken och jobben

av *Monica Green* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

den 14 april

2008/09:456 Vård i livets slutskede

av *Finn Bengtsson* (m)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2008/09:457 Vattendirektivet och genomförandet i svensk lag

av *Anne-Marie Pålsson* (m)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

Interpellationerna 2008/09:454 och 455 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 14 april.

Interpellationerna 2008/09:456 och 457 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 april.

9 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 9 april

2008/09:836 Ämnet slöjd i skolan

av *Sven Bergström* (c)

till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2008/09:837 Fri rörlighet i hela unionen

av *Ameer Sachet* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:838 Ekonomiska förbindelser och mänskliga rättigheter i Kina

av *Ameer Sachet* (s)

till statsrådet Ewa Björling (m)

2008/09:839 ACTA-avtalet och personkontroller vid gränsen

av *Max Andersson* (mp)

till statsrådet Ewa Björling (m)

2008/09:840 Behandlingen av transsexualism

av *Helena Leander* (mp)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

Prot. 2008/09:99

14 april

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 14 april.

10 § Kammaren åtskildes kl. 14.44.

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

KARI HASSELBERG

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande.....	1
3 § Svar på interpellationerna 2008/09:426 och 431 om VAB- intygen	1
Anf. 1 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	1
Anf. 2 VERONICA PALM (s).....	2
Anf. 3 MATILDA ERNKRANS (s).....	3
Anf. 4 LENNART AXELSSON (s).....	4
Anf. 5 FINN BENGTTSSON (m)	5
Anf. 6 HELENA RIVIÈRE (m)	6
Anf. 7 SOLVEIG ZANDER (c).....	7
Anf. 8 GUNNAR AXÉN (m).....	7
Anf. 9 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	8
Anf. 10 VERONICA PALM (s).....	10
Anf. 11 MATILDA ERNKRANS (s).....	11
Anf. 12 LENNART AXELSSON (s).....	12
Anf. 13 FINN BENGTTSSON (m)	12
Anf. 14 HELENA RIVIÈRE (m)	13
Anf. 15 SOLVEIG ZANDER (c).....	13
Anf. 16 GUNNAR AXÉN (m).....	14
Anf. 17 JASENKO OMANOVIC (s).....	14
Anf. 18 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	15
Anf. 19 VERONICA PALM (s).....	16
Anf. 20 MATILDA ERNKRANS (s).....	17
Anf. 21 JASENKO OMANOVIC (s).....	17
Anf. 22 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	17
4 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	18
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	18
6 § Förnyad bordläggning.....	18
7 § Bordläggning.....	19
8 § Anmälan om interpellationer	20
9 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	20
10 § Kammaren åtskildes kl. 14.44.	21